

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

Főszerkesztő:

Szabó Zoltán

Társzerkesztők:

Tárczy Dániel és Nagy Sándor

Felelős szerkesztő:

Zsiros József

Tartalom: Zsiros József: Mi és a lányok. — Szó: Most 406 éve . . . — Szendrey László: Halottak napján. (Vers) — Zs. J.: Kmetzó Dezső. (Nekrolog). — Tárczy Dániel: Halottak napján. (Vers.) — Nagy Sándor: A nő, mint az eszmék királynője. — Bathó J.—Zsiros J.: Virágok közt temessenek engem. (Dal.) — Ifj. Radványi Sándor: Az légy nekem . . . (Vers.) — Szabó Zoltán: Az álom. (Vége). — Zsiros József: Könnycseppek. — ifj. Radványi Sándor: Feledj! (Vers.) — id. Székely Sándor: Szemelvények a magyar diák természetrajzából. (Folyt. köv. — Senex: Legáció. — Hírek. — Egyleti élet. — A felelős szerkesztő üzenetei.

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sárospatak. ☐ Kollégium.

Előfizetés:

Félévre 3000 K.
Egy példány 700 K.

Sárospataki

Ifjúsági Közlöny

XXXIX. évfolyam. 3. szám. 1923. november hó.

Főszerkesztő:

Szabó Zoltán

Társszerkesztők:

Tárczy Dániel és Nagy Sándor

Felolós szerkesztő:

Zsiros József

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Papp Váry Elemérné.

Mi és a lányok.

Ezt is írhattam volna címnek: Magyar ifjúság; a lényeg ugyanaz: nemzetünk jövőjét jelenti. De most amúgy talán helytállóbb, mert külön-külön láthatjuk egymást.

Azt hiszem azt mindenki látja s ha látja akkor tudja is, hogy a mai magyar ifjúságot a „keresztyén világ trianoni nagylelkűsége“ egy új, egy csodálatos kőkorszakba dobta bele. Sorsunk még mostohább, mint az első kőkorszak idején cammogó halandóké volt. Az ősemlék kőből formált mindent. Azt gyúrta, alakította előretörő lelke szerint. Ha akarta eke volt belőle, mellyel végig hasította a bozotos őstelevényt; ha úgy tetszett baltává formálta s megtépte vele a végtelen rengetegeket koronáját. Gyilokra volt szüksége? Azzal verte agyon a pusztában rohanó szilaj bölényt.

A modern ember ma mindent kővé alakít. Hiába buzognak fel imitt-amott nagy ős-érzések, felissza a közöny szivacszerű váza. Hiába teremnek világalkotó gondolatok, az emberek nem értik meg, mert lelkük mint a jég közé került őskori mammutcsont, összezsugorodva keményre fagyott, Hasztalan kopogtat a szükség, az emberi szív, ez a

megjegecesedett szirttömb mennél nagyobb volt, annál kegyetlenebbül és riasztóbban veri vissza a reá csapódó hangokat.

Különös végzet, hogy ez a világ nekünk magyar fiúknak jutott osztályrészül!

Csodálatos gondviselés, hogy a magyar lányok ebben a korban álmodják meg a magyar jövődőt!

A mi részünk munka, melyből verejtékcseppek születnek, bizonyágául az elfutó évek sötét voltának. Az ő terhük nagy szent tervezetések láncolata; belőle, mint egy szunyadó éjszakából egész váratlanul felhasad a várva-várt hajnal biborpalástja.

A mi ajándékunk nehéz, sorvasztó küzdelem; lassú emésztődés; világostromló harc. Ennek szinterén dől el, ki az erősebb, életrevalóbb? A mi ajándékunk ifjú életünk, úgy, amint van, — tele tüzzel s robbanó szenvedélyekkel, — melyet odahurcolunk hazánk oltárára, hogy benne megdicsőülve lássuk elvesztett múltunk hatalmát! Az övék egy halk sóhajtás, egy elsírt imádság, egy forró könnycsepp, mely barázdákat von a rózsás arcokra s megfagyasztja ajkukon a nótát.

A mi sorsunk rettenetes erőfeszítés, nagy élettékozlás, mely mint a vészriadó keresztül húzódik a fagyott-szívű emberek útjain, megborzasztva őket bűneik átkától. A mi sorsunk igazi magyar sors, akármennyire fájó, mégis dicsőséges. Az övék szintén. Az ő sorsuk szenvedés, tűrés, elhervadás, de mögötte ott lobog az előretörő élet felséges nagysága, tisztasága.

Mi megszerkesztjük az Ifj. Közlönyt, ők pedig álmodozva elolvassák, ha — elolvassák.

Óh milyen gyönyörűséges sors ez!... *Zsiros József*

felelős-szerkesztő.

~~~~~

Most 406 éve...

1923 okt. 30-án este.

Egy ágostonrendi szerzetest látogatok meg ott Wittenbergában. 95. tétele meg van írva, eldöntötte, hogy legyen, aminek lennie kell, az ő lelkiismerete nyugodt. Talán elő is veszi kedves fuvoláját, nyo-

moruságában is hűséges társát, hogy mielőtt lefeküdneék, egy szép zsolttár, vagy egy hangulatos dal melódiáiban megfüröszse, gyöngéd, színes érzésekben elringassa lelkét. De még sem! Lelkében egy szörnyű küzdelem ment végbe, szemei láztól tüzelnek, erőtelen teste mintha szét akarna törni gigantikus gondolatok sulya alatt, mintha megérintette volna a história szele, verejtékben úszó homlokkal, kétségbeesett, szakadozott, hittől égő imádsággal imádkozik: „Óh én Uram Istenem, Te állj mellettem az egész világ bölcseségével és eszével szemben. Oh tedd meg. Meg kell tenned. Igen, neked magadnak meg kell tenned. Hiszen tied az ügy, nem az enyém. Inkább élném napjaimat csendben. Te választottál ki engem erre a munkára? Kérdezem Tőled, hogyan lehetek bizonyos afelől, ha az a Te akaratod, mert magamtól soha nem gondoltam volna arra, hogy bármit is kezdjek ilyen hatalmas urak ellen. Állj mellettem Isten, a Te szerelmes Fiad, a Jézus nevéért...”

Okt. 30-nak éjszakája van. Künn békén ülnek a sötétben Wittenberg ódon házai, pihennek az apró német államok, hallgat Európa, Michelangeló talán most tervezi Mózes szobrát, Erasmus kalamusa sebesen szántja új klasszikus tanulmányának lapjait... Álmodik a világ, múlnak felette az éjszaka percei, hogy soha vissza ne jöjjenek. Senki sem gondolja, hogy a felkelő nappal egy új fényforrás vakító kéréje sugárizik csodálkozó szemekben, hogy egy lélekben forr már világot életre rázó gondolatok vulkánja, már remegteti a kráter falát, már fut a látvánál izzóbb gondolatok árja a 95 tétel sorai között. Okt. 30-nak nagy, szent, a reformáció újságától terhes éjszakája van, . . . 406 éve ma.

406 évvel rá . . . okt. 30-nak sötét éjszakája gyászol Kismagyarország felett. Tetszhalotti csönd, dermedt, csonttá hidegült közöny üli meg a lelkeket. A sötétben lopakodik előre a deformáció. Blünös szokások 95 rettenetes tétele rögződik bele az agyak tekervényeibe, süt a homlokokra Kain bélyeget és minden újabb hiba, minden könnyelmű vétek egy-egy szeg, mely mindig elválhatatlanabul szegzi ezt a gonoszságlajstromot az élethez a szegek nyomán sebek támadnak, rajtuk életerő buzog ki és megy veszendőbe. Egy végnélküli, hosszú okt. 30-át töltünk reménytelen, tehetetlen várakozásban, eljő-e rá okt. 31. hajnalhasadása?

Csend van, csak a toll serceg . . . belemártom azokba az izzó gondolatokba, amik agyamban parázslanak, . . . Hol vannak a „szolgálatnak házából“ kiszabadító Mózesek, úri imádságra tanító próféták, élő vizeknek forrását kiásó reformátorok, éhező, bujdosó, sanyarogva küzdő hitvallók? A legtöbbre hivatottak is, ha megkapja lelküket az ideálok szépsége, lelkiismeretükbe markol a felelőség tudata, csak álmodoznak régi dicsőségről, új jövődőről, de kiálszik bennük a tettek fénye, hódít, terjeszkedik a sötétség. Kismagyarország egyik fele befásult már a fájdalomba is. Csonkaország másik fele túltette magát ezen is és behunyt szemmel, bedugott füllel, leszorított lelkiismerettel rohan lefelé azon az úton, hol még megfizethető adagokban árúlják a narkotizáló élvezetek tömegcikkeit, amelyekre olyan

jól be van rendezkedve az Isten nélkül való világ. S a jövő irtózatoss kérdőjele? . . . Lehet, hogy sok helyen virrasztanak névtelen, szürke munkások, nevüket az ismeretlenség köde borítja, de hatásuk apró lökésekben átrezeg a társadalmon. Sokan vannak-e ilyenek, elegendő-e, hogy felemeljék ezt a bünökbe hanyatlott Magyarországot? Jön-e még idő, amikor eszmék és igazságok úgy hatnak az emberek ez-reire, hogy képesek életüket elégetni értük, akik nem csak meghalni, hanem élni is nagyzezerüen tudnak, akik odaláncolják magukat önként az evezőpadhoz és névtelen szürkeségben vonják, vonják a munka lapátját, hogy haladjon a jóság, igazság gályája?

Éjfél van . . . most 406 esztendeje . . . olyan különösen hangzik az iskolaóra kongása . . . mint a haldoklók lélekharangja . . . vagy mint végveszélyben levők felett a félrevert harang . . . Szó.
 ~~~~~

Halottak napján.

Húll, húll a köd . . . Halottak napja van ma . . .

A bánatok ma új életre kelnek . . .

Sápadt hegyeknek bús szavú fuvalma

A szívünknek ma múltról énekelget . . .

Húll, húll a köd . . . Az emberek ma búsak;

Arcuk sápadt, a szemük ki van sírva

S viszik némán a könnyes koszorúkat

Temetőbe egy horpadt, régi sirra.

Húll, húll a köd . . . Ma megindulok én is,

Bús gyászoló és viszem ezt a verset,

Mint szál virágot, oda hol ha rég is

Holtat hagytam, hol álmaim pihennek.

Húll, húll a köd . . . Óh álmok temetője!

Sárospatak! Ma földeden megállok

És felzokogva ifjúságom sírján

Reád dobom e verset, mint virágot . . .

Szendrey László,

ref. lelkész

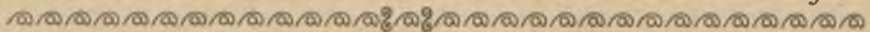

Kmetzó Dezső

Alig vontuk be Főiskolánk homlokzatáról a fekete zászlót, újból ki kellett bontani. Alig sírtuk el néma fájaldalmunkat, a baráti szeretet könnyei újból előtörtek szemeből, mert egy kis barátunk, Kmetzó Dezső eltávozott közülünk. Az élet még alig csókolta homlokára a reményvirágait, már is elhervasztotta a halál zordon szele. Halála előtt alig egy pár nappal még pajzán jókedvvel szaladgált közöttünk. Nevetett, játszott, mint akinek vállaira az élet gondjai még nem nehezettek rá. Szemeiben öröktüzek égtek, szívében egy szép élet biztatásai mosolyogtak. Mindhiába! Az örökkévaló Isten szeretete hatalmasabb, mint a szülőké; akit kiszemel magának, azzal össze is forr; akit elejt az élet nagy harcain, azzal meg is békül; aki felfelé, Hozzá törekszik, azt tökéletességre is juttatja. Itt talán szép az élet s ezért fájdalmas az elválás; ott dicsőség lenni és öröm a megérkezés. Itt megsebzí a világ a szíveket, ott az örök Irgalom szárnyai takargatják be.

Kis barátunk! Te boldogabb vagy, mint mi; mégis meggyászolunk, mert megszakadtak azok a kötelékek, amik összefűztek, mert érezzük, hogy nem vagy mellettünk. Gyászolunk igaz baráti szeretettel Kegyeletünket elküldjük, hogy jó szüleid fájaldalmával virrasszon sirhantod felett . . .

Zs. J.

Halottak napján.

Halottak napja van,
Csöndes, néma, gyászos,
Gondolatom messzi —
Temetőben jár most.

Három éve múltott,
Jaj! hogy eltemették.
Nem csókolhattam meg
Csak a sirkeresztjét.

Kopott fejfák között
Úgy kutat, úgy keres;
Egy virágos hantot,
Egy drága lánynevet.

Óh! drága Margitom,
Mintha élne még,
Mintha ma is látnám
Tenger-kék szemét.

Szelid angyal arca,
Az a tüzes ajak;
Mind . . . mind elfetve,
A néma hant alatt.

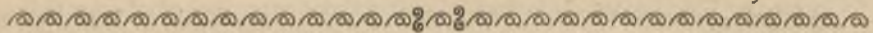
Hogy e gyászos napon
Temetődbe járok,
Könnyemmel öntözni
A síri virágot.

Óh! Drága Halottam
Bocsásd meg vétkem
Hogy a múlt fátyolát
Merészen feltéptem.

Hogy a síri virág
Ne hervadjon soha,
Mit szívem kertjéből
Ültettem át oda.

Pihenj . . . pihenj tovább,
Adjon nyugtot a sír. —
S többet sohse tudd meg,
Hogy érted valaki sír.

Tárczy Dániel.

A nő, mint az eszmék királynője.

Irta: Nagy Sándor.

Alig volt még tárgy, mi lelkesebben ihletett volna művészeket és laikusokat egyaránt mint a nő, ez a csodás kerub. — Szegény volt a dadogó nyelv bájainak festésére, hát képekbe öltöztette. Mondotta csillagnak, mely vágyainak távolán oly szeliden, oly mosolygón ragyog. Mondotta virágnak, mely ékesen pompázik ott lenn a mély völgyben, mint Sáron rózsája. Mondotta röpke pillangónak, mely pazar színével tovaleng a gyermekien ámuló és boldogan gyönyörködő elől, mint valami édes álom. Mondotta hófehér galambnak, mely rátelepedik a mohós szirtre, hogy tovaszálljon, mint a gyermekévek tisztasága.

De ezzel egy csepp sem férközött közelebb titokzatos lényéhez. Maradt a régi: szöges ellentétek harmonikus egybeolvadása, káprázatos szivárványtünemény, csodás kaleidoszkop, mely mindig más arcot mutat, mint az Ezékiel csodalénye: most kerub-orcát. majd emberi orcát, most sas orcát — majd oroslánorcát. S tényleg az egyik szelid-kerub, mint Mária, a biblia bűnbánó nője, másik esendő bűnös, mint Safira, a harmadik előrelátó, gondoskodó, mint Mártha, a negyedik vad-oroslán, szenvedélytől fűtött pusztai rém, mint Jezabel. De mindezek a típusok nem egyebek, mint a nő *színképe*. A napsugár színekének tarka színű serege bámulatos harmóniába szökken, mihelyt az akadályt elgördítjük előle: épen így szökell egyetlen fényes sugárszálba a női típusok gazdag serege, mihelyt égi jelentését óhajtjuk megfejteni. Ennek a sugárba öltözött nőnek, mint az egyetemes női nem képviselőjének mennyei jelentése: *a nő a szép, jó és igaz eszméinek égi királynője!*

Szépsége Szulamité, a bibliai pástorleányé, avagy Ruthé, a moabita özvegyé. — Olyan, mint a természet vadvirágáé. Alakját a

liliomtól, szemeit a csillagoktól, arany haját és csengő kacaját a tündérektől, szendeségét az angyaloktól kölcsönözte.

És amilyen gazdag kincstára önmaga a szépségeknek, épen olyan csodás szép világot ágyalt be e durva jelen-valóságba fantáziája, e pompás égi adománya által. Az álmok, az illúziók magasabb művészi világa ez!! És *ezt* építette bele a fantázia világunkba, épügy, mint ahogy a Teremtő beleépítette a ragyogó gyémántot a kemény sziklatömbbe. — Óh az álmok, az illúziók drága gyöngyök, melyek sötét mélyekről buzognak fel, hogy ismeretlen mélységekbe bukjanak ismét alá! De mégsem oly mélyekre, hogy fel ne találná a képzelet villám-röptű madara. Mert keresztül száguldja ez a végtelen űr mohos zugait, mint Apolló szekere a megszokott diadalútát. Ragad magával és ismeretlen szépségeket tár fel itt is, ott is. És megittasodva a szegény ember e sok szépség boldog szemléletében, feledi egy pillanatra, hogy ő e bolygó idegen jövevénye és szárnalmas zsellére és nem a nagy végtelen égi vándora. De im a nagy útnak vége! Magára eszmél a megittasodott lélek, mint a Petőfi Apostola. Lehűti boldog gyönyörét a kemény valóság hideg zuhanya.

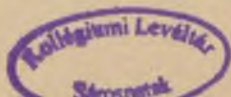
Fel hát ismét innen az üszkös romok közül a kéklő magasságba, hol boldogan pihenhet meg a végtelen újabb és újabb csodatárgyain e föld fáradt vándora. El innen! „Hess madár!” És szállszáll az ember, ez a földhöz láncolt Prometheus az ő fejedelmi útján: rózsaligeteken, áldott Eldorádókon, csillagtengereken át ama mennyei hajlék felé, amely úgy vár rá, mint fejedelmi lakójára a királyi palota.

És így vándorol a föld zsellére egy egész életen át a fantázia égi szárnyain a végtelenben: ösztönszerűen érzi, hogy a nagy mindenség fáradhatlan sasmadara ő és égi látomások az ő földi életének titkos szépségei. Mert „mikor nincs mennyei látás, a nép elvadul.” Látásokkal, illúziókkal szövi hát át a sokszor fanyar életet, mint pázsitos mezőt a búcsúzó ősz, eme szépséges tündérleány ezüstoffátyla.

Óh az illúziók pajzán kedvű, csengő kacagású tündérlányok. Játsszanak velünk! Éjjel palotát építenek a regés tavak felett — de a Hajnal daliás királyfija elől sötét mélyekre szállnak alá!! — És mégis mi volna ezek nélkül az élet?! Oázis nélküli homoksivatag, tölgykoszorú nélküli büszke bérc, mely felett védtelenül zúg át a haragos észak üvöltő fergetege és örök tél, melynek homályos ablakán nem kopogtatna ott a zöld koronás tavasz fejedelmi sarja! Pedig az álmok ilyenek: a tavasz deli hercegei, reményeink felvilanó megjelenései, az élet örökszép mithoszai. Bennök maga Isten közeledik hozzánk, ő lop titkos szépségeket és boldogító reményeket sívár életünkbe. Ezért a képzelet Isten szépítő hatalma, új, szebb, csodavilágot teremtő adománya.

És ennek az isteni ajándéknak boldog birtokosa és szebb világ elővarázsolója a nő.

Ám minden szépség, mint a mező virága! Elhull a virág. Megemésztődik, mint a ruha a molytól. De nem így a jóság! Ez megmarad, mint az Isten beszéde! Hisz „minden, amit teremtett, igen

jó. Jóságából mindent jónak teremtett, mindenbe önmaga lényét lehelte. Jóság a dolgok lényege. Szépség a dolgok formája! Amaz belső harmonia — emez külső! Amaz örök, eme (változó), mulandó. „Reggel virágzik és sarjad és estvére elhervad és megszárad.“ Amaz lelki — emez testi, amaz mennyei, emez földi. Amaz állócsillag, emez örökös bolygó, ez attól kapja fényét és életét. Amaz Nap, emez Hold. Ilyen kitaszított, mostoha gyermeke a szépség a jónak. Jóság nélkül semmivel sem több, mint ékes mez, együtt, mint a mennyei angyal csodalénye. Nélküle szépsége, mint a vadvirágé, mint Sulamité, vele együtt, mint *Tabitháé* a joppai „nőtanítvány“-é. *Tabitha a jóság örök asszonya, bibliai típusa*, mert irgalmas tettei az égi kegyelem, az örök jóság sugaraiban tündökölnék. Samaritanusi cselekedetei égi tűztől fényesek — Tabithák után esd a mai jóság nélküli emberiség is. A ma nője felékesített vadvirág, melynek megfagyott szépségén nem érzik át a jóság égi fénye. Pedig külső ékeségének ez adna értéket. *Mert a jóság belső szépség. örök értékű ékesség és nem külső máz.*

Végül az igazság eszméjének boldog hordozója a nő. Mária, az a megtört bűnbánó nő, az igazság bibliai alakja. Életéből 2 jelenet ragad meg. Egyik az Úr felkenésének beszélő jelenete, másik az Úr igéjének boldog hallgatása. Amabban odaadja minden vagyónát, egész szívét az Úrnak — ebben szívja magába szomjazó lelke az Igazság beszédét. Amabban elveszi mindent, önmagát: bűnös életét — emebben örök tulajdonába veszi az egyetlen palladiumot. „Az ige summája igazság.“ Elvesztette bűnös lényét, hogy feltalálja az igazságot: az Úrban való boldog együttélést. S, ime benső örvendezésében úgy tapad oda mély tekintetével az Úr igazság-buzogó ajkaira, mint a tavasz szorgos méhe a fehér liliumra. Csupa szemlélet, az igazságon való csüngés! Boldog lelkének édes érzése: a mély áhítat, a lágy kegyelet, melyeknek édes terhe alatt megroskad, mint gyümölcse alatt a fa, megtelik a lelke mint az apostolok a szent lélekkel és száll, száll áhítattal megteljesedett lelke az ő Urához, Királyához, mint az italáldozat füstje az ég felé Istennek tetsző, kedves áldozatul.

Leleke az Úr tiszta hajléka, csendes Bethániája!! *Mária a nő nem eszményi típusa és nem a Jézábelek!*

Ime a női eszmény! Hármast mutat ez az égi kép: a Ruth pazar szépségét, a Tabitha angyali jóságát és a Mária égi igazságát!!

Az első arc megteremtette itt a földön a művészetet

A második arc a szellemi értékek magasabb világát.

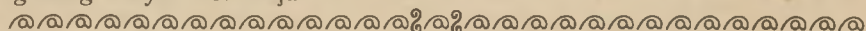
A harmadik arc a vallást, szorosabban a keresztyénséget, tehát együttvéve a kulturát.

A női eszmény váltakozó értékelése a művelődéstörténelem, melynek egyik legmélyebb hullámpontja éppen a mai nagy krízis. Mert a nőben egyesülő eszmék vívják tulajdonképpen gigászi küzdelmüket fennmaradásuk érdekében a nihilizmus mélységből feltörő törekvéseivel szemben!!

Ime a nő amaz archimedesi pontnak bizonyított, melyből sar-
kaiból ki lehet forgatni társadalmat, kulturát és emberi boldogságot.

Próbáljon csak kimozdulni a föld csak egy emberileg alig ki-
számítható kis fokra tengelyében, tüstént megváltozik egy óriási föld-
területnek klímája, tenyészeté, mindene — hát akkor, hogy ne vál-
tozott volna meg a mi embervilágunk belső és külső élete, mikor ez
a pont, melyen függ az emberiség élete, mikor ez a szegeletkő alap-
jaiban ingott meg, mikor a lélek sikja megváltozott. Az északi sark
csaknem délre került. A lélek sikja nem felfelé irányul, az Isten felé,
hanem lefelé a porba, nem az eszmények Jakób lajtorjáján akar fel-
felé haladni, hanem a mélyekbe alázuhanni.

Oh zuhanó ember, ott a Jákób égig lajtorjája! A női eszmény.
Igazán égi királynő a nő. Szépség a palástja, jóság a páncélja és
igazság fénylő koronája!

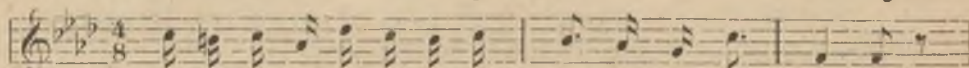

Virágok közt temessenek engem.

Szabadon, érzéssel,

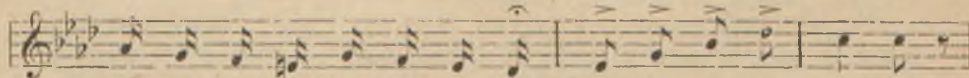
Zsiros József.

Bathó János.

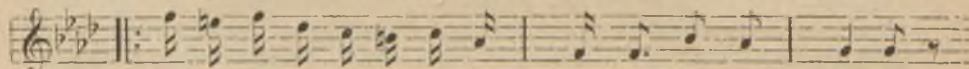
1. Ha meg ha - lok vi - rá - gok közt té - me - se - nek en - gem

2. Hí - te - get - ted a lel - ke met, biz - tat - tud ia az - tán

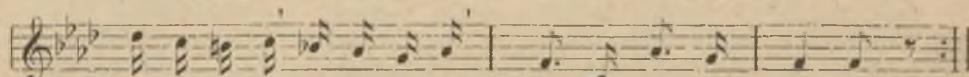
1. Ko - por - sóm - nál vi - dám nő - ta lány ka - ca - gás eseng - jen

2. És a - mi - kor ér - ted ó - gott ősz - sze tör - ted esal - fán

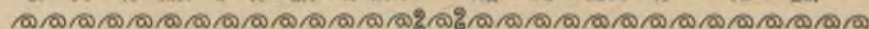
1. Ne tud - ja meg so - ha sen - ki a - zórt vol - tam ár - va

2. Mé - gis, mé - gis ha itt hagy - lak ár - ván a vi - lág - ba'

1. Mert te vol - tál bar - na kis - lány a szí - vem - be zár - va.

2. Te le - szel a te - me - tő kert leg - bú - sabb vi - rá - ga.

Az légy nekem! . . .

Az légy nekem, mi fának a — levél:
Mely tiltott nyelvvvel új szókat beszél.

Az légy nekem, mint fünek a virág . . .
Egy csodásfenyű, szép álomvilág.

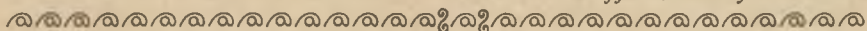
Az légy nékem, mint rózsának a — Nap,
Ha sugarai reá hullanak . . .

Az légy nékem, mint hegynek a patak,
Mely néha patak, néha zuhatag!

Az légy nékem, mi boldogságot ad:
Egy átfogó, egy drága szép világ!

Egy szív, mely érez — és magába vesz,
Egy álom, ami végre fedez.

ifj. Radványi Sándor.

Az álom.

(Vége.)

Irta: Szabó Zoltán.

Maradék nélkül mégsem fogjuk tudni semmiféle — többé-kevésbé helytálló — hipotézissel megmagyarázni az álmot, mindig lesz benne valami titokzatos és misztikus. Erre vonatkozólag 4 éves megfigyelésből hozok fel egy pár dolgot és céloom nem kisebb, mint elárulni, hogyan kell szépet álmodni.

Azt hiszem sokan tapasztalták, hogy ha reggel dolguk volt, pl. utazniok kellett, éjszaka nagyon nyugtalanul aludtak, sőt a hajnali órákat már álmatlanul virrasztották át. Vagy pl. többször felköltetjük magunkat mondjuk reggel 4 órakor, a következő alkalommal már magunktól felébredünk ebben az időpontban Próbáljuk meg egyszer alvás előtt szuggerálni magunknak azt, hogy egy meghatározott időpontban ébredjünk fel. Magunk is csodálkozni fogunk rajta: a suggerált időpontban fel fogunk ébredni. Velem megtörtént a következő eset. Most egy éve egy kedves emlékü kórus kirándulásom 48 órából csak 4-et aludtam. A második éjszakán éjfélután 1 órakor kellett felkelnem a vonathoz. Bár azelőtt 2 órával fektüdtem csak le, a kívánt időben másodpercnyi pontossággal ébredtem fel. Ezt a képességet egy kis gyakorlással bárki megszerezheti.

Most menjünk tovább egy lépéssel. Egyszer a sokszor ismétlődő kellemetlen álmaimnak úgy próbáltam véget vetni, hogy azt szuggeráltam magamnak, hogy rosszat nem szabad álmodnom. Kísérletem félig sikerült. Kellemetlen álmom volt ekkor is, de alig kezdődött el máris felébredtem. Ezóta nincsenek gyötrő, kínos álmaim, mert mihelyt, a megfelelő fiziológiai állapottal esetleg fellépő kellemetlen álmoképek felmerülnek, azonnal felébredek.

Még ekkor sem elégedtem meg Álom őfenségétől kicsikart eredményekkel, többet akartam: nemcsak a kellemetlen álmoktól menekülni, hanem — ha már álmodni kell — kellemes álmoképeket biztosítani. Ez a kívánságom is csak félig teljesült. A „szép“ álom meg-

jött akkor, ha annak határozott formát adtam — pl. elalvás előtt azt szuggeráltam, hogy álomban találkozom — egy barátommal. Most már birtokában vagyok annak a képességnek, hogy álomban azzal beszélek akivel akarok, utazhatok festői szép tájakon, ha úgy tetszik, részt vehetek gazdag lakomákon (bár ezt a legtöbb ember nem igen számítja a kellemes álmok közé, mert utána annál keservesebb a szomorú valóra való ébredés). Sokszor megesik, hogy a kívánt álom nem jön elő egész éjszaka, de ez esetben ha máskor nem, a felébredés, vagy felébredés pillanatában folyik le a szuggerált álom, s ez nem változtat annak élénkségén sőt tartamán sem, mert álmokképekben másodpercek alatt egész életet végigálmodhatunk. Itt megszűnik az időérzés. Felébredéskor — ugy-e nagy alvók? — úgy tetszik, mintha csak az imént feküdtünk volna le, s egy álmokban gazdag éjszaka után könyveket töltene meg azoknak leírása, tényleg úgy van, mint Grillparzer mondja egyik híres színművében, melynek cselekvényében az álom nagy szerepet játszik.

„... die Stunden sind wie Jahre
Und das Jahr, wie eine Nacht.“

(Der Traum ein Leben.)

Ez a legnehezebb feladat: megtanúlni, hogyan álmodhatunk szépeket. Ha azt akarjuk, hogy a kívánt álmokképet megálmodjuk, az autoszugesztioó alkalmával gondolatainkat teljes erővel erre kell irányítani, szinte egy tűhegygé kell koncentrálni egész akaratunkat, hogy agyunk komolyan vegye a kapott parancsot, akkor aztán az éjszaka folyamán sort kerít a megálmodásra. Mennyire tudatában van ilyenkor az agy, vagy annak valamelyik része kötelességének, mutatja az, hogy mint fennebb is említettem, sokszor a felébredéskor rendelkezésére álló, más dolgoktól és idegen álmoktól igénybe nem vett néhány pillanatot használja fel a kívánt álom lepergetésére. Ennyivel meg lehetünk elégedve, álmunkban, amikor tetszik, otthon, vagy bárhol lehetünk, mieinkkel, vagy bárkivel (óh szerelmesek!) beszélhetünk.

Az álomprobléma további fejtegetésére több érdekes hipotézis áll rendelkezésünkre, melyek azonban épen többféleségük miatt megbizhatatlanok. William James és Myers valláspszichológiai kutatásaik közben vették fel a „tudatalatti, vagy subliminaris én“ hipotézisét. Az ember tudatának világos körén kívül sok, csirájában szunnyadó ösztön, homályos meggyőződés, rejtett vágy van, ezek alkotják a tudat alatti ént. Ez néha vezető szerepre juthat, pl. egy erkölcsileg bűnös életet élő ember megjavulásakor a tudat alatti ében rejtőző nemesebb ösztönök annyira megerősödnek, hogy lassanként, vagy egyeseknél néha — mint a vallásos megtérésnél — pillanatnyilag elfoglalják a régi, bűnös öntudat helyét és most már ez utóbbi lesz öntudatalattivá.

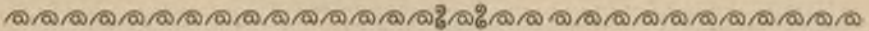
Janet és Binet a somnambulismus, hipnózis, spiritizmus lélektani vizsgálatánál ezzel az elmélettel sok tekintetben megegyezően a „főgő és subgő“ létezését tételezték fel. Szerintük e kettős én minden emberben megvan. Pathológikus behatásokra sokszor meg-

történt már, hogy a subegő elfoglalta a főgő helyét, s az előbb még józan életű, csendes polgár elvetemült gonosztevővé vált és előbbi életére egyáltalában nem emlékezett. Előfordult megfigyelésük alatt álló egyéneknél az is, hogy a fő és subegő uralma periodikusan váltakozott. Hipnózisnál is a subegő kerül uralomra, a „testet hatalmába ejti és a nyert szuggesztiók szerint használja.

Lehet, hogy e nyomon indulva az én megfigyeléseimnek is az a magyarázata, hogy a főgő erős akarattal adott parancsára a subegő némileg öntudatosá tette uralmát az alvó organismus felett. A lélektan a pszichikai életnek épen ezzel a mozzanatával foglalkozott eddig legkevesebbet, így ezen a téren még sok érdekes, új megfigyelést tehetünk.

Az álommal kapcsolatban még sok témát fel lehetne vetni, pl. álom a világirodalomban, vagy részletezve, az álom a színmű,- éposz,- irodalomban, népmesékben, szerelmi költészetben stb.

Annak a felemlítése mellett, hogy szívesen venném, ha a t. olvasók e tárgyba vágó megfigyeléseiket, esetleg e nyomon elért tapasztalataikat velem közölnék, — zárom immár „csevegéseimet.“ — s ha Önök esetleg nagyon hozzászórtak volna ahhoz, hogy a „Közlöny“ e közleményén nagyszerűen el lehet aludni: — kívánok szép álmokat . . .

Könnycseppek.

Irta: Zsiros József.

Aranyos-lelkű asszony volt az öreg Füzéri néni. Ott lakott a Földvár-uccában, egy elhagyott részén a városkának, ahol zavartalanul élte özvegysége csendes napjait. Csak házsártos háziasszonya, akitől két kis szobás lakását bérelte, okvetetlenkedett olykor-olykor, ha veszekedő kedvében végig-hosszig járta a virágos udvarkát, most a tyúkokat, majd meg a kutyákat korholva életükért. De eltekintve a zajnak most említett fajtájától, a Füzéri néni lakása a békesség hajléka volt. Azzá varázsolta az a mosolygó arcú szőke teremtés, akinek tekintetéért elepedtek a diákok, mosolygásáért képesek voltak órákhosszat állni az uccaszögleten, akivel ha beszélhettek, boldogoknak mondták magukat.

Nem csudálkozhatunk hát, ha Piroskáért, a Füzéri néni szép unokájáért a diákok gyakorta meglátogatták a békés hajlékot. Ha a tanulásban nem is, itt mindegyik első akart lenni. A küzdelemben különösen hárman tűntek ki: Fűrjész Jancsi, aki apja akaratából jogi pályára készült, Nagy Jóska, a borzashajú verselő és a csinos Székely Bandi, aki hármuk közül talán a legkitartóbb volt szeretetében.

Amíg Piroskát érintetlenül hagyták a huncut diákszemek villanásai, míg szelíd lelke meg nem rezzen a vallomások súlya alatt, addig csak állták a sarat kitartással mind a hárman. Piroska szívesen el-elbeszélgetett a duhaj, szerelemben égő diákok mindegyikével. Ha

valami érdekes dolgot tárgyaltak, pl. egyik másik tanár gyengéit sorolták előtte. olyan szépen el tudta húzni pirosló ajkait, hogy szinte jól esett ránézni. Egyszer azonban nagy változás állott be életében. Egész váratlanul komolyabb lett, mint addig volt. Addig egyforma volt neki minden diák. Örült, ha meglátogatták. Úgy várta az órákat, perceket, amikor jönni szoktak! Fűrjész Jancsit vicceiért kedvelte, Nagy Jóskának idealizmusát csodálta, Székely Bandi . . . Székely Bandi olyan csinosan öltözködött és olyan kedves volt hozzá! . . . Ez a kedvesség lett a kis lány megváltozásának oka. Ezzel lövöldözte Ámor mérges nyilait a Piroska szíve felé; ez billentette a szerelem mérlegének serpenyőjét egészen a Székely Bandi javára. Ezután csak akkor érezte jól magát, ha őt láthatta, ha vele beszélgethetett, ha tüzes szeméibe nézhetett.

A másik két rajongó lassan-lassan el is maradt. Fűrjész bolondos, szíjjal kedvével hamarosan túltette magát a csalódás fájdalmain; Nagy Jóska lelke egy ideig még sajgott bele, de csapongó, poétás érzései őt is más tájak felé vitték.

Székely Bandi pedig ezután még gyakrabban ellátogatott Füzéri néniékhez. Annyira megszokták már ott is, hogy nélküle üres volt a hajlék, csendes, bánatos, bánatos a szobácska, melynek ablakából Piroskával a közelben levő jegenyék suttogását hallgatta. Ott szoktak üldögélni kettesben, míg a jó Füzéri néni egy s más háztartási dologgal foglalkozott; ott kezdték bontogatni a jövő homályos fátylait s szövegetni álmaikat, lelküket el elringatva a boldogság mámorában.

*

De a szerelem kényes, amellet furcsa jószág is; ha nem bának vele okosan, a szíveket mélyen megsebzí. Amily váratlanul emel, épen olyan gyorsan sujt is, amelyen bőkezű a boldogság osztogatásában, épen olyan mértéktelen akkor, ha csordúltig akarja tölteni örömmel az élet poharát. A boldog órák után a Piroskák életében is be kellett következni a nem szeretem perceknek. S ezek a percek nem is sokáig késtek. A szerető emberek lelke u. i. rendkívül érzékeny egymás iránt. Egy szó, egy elhuzott mosoly, egy szűrő tekintet elegendő ahhoz, hogy szerelmesünk ajkán elnémúljon a hang, megfagyjon a mosoly és villanyozó tekintete megtörjön a harag redői között.

Piroska egy szép őszi reggelen névtelen levelet kapott, melyben azt adják tudtára, hogy Székely Bandi féktelen csapodárságával félre vezeli, mert „régén ígéretet tett egy jegyző lenyának, akit gyermekkorától ismer, akinek feleségül vételénél a szülők részéről se játszik közre semmiféle akadály, még itt . . .”

Piroska halásápadtan ejtette földre a levelet s bánatos fejét tenyerébe hajtva, keservesen zokogott. Az öreg Füzéri néni a szokásos takarítást végezte s épen az almárium törölgetéséhez fogott, amikor felszakadt Piroska zokogása.

— No, kis tubicám, ki bántott, hogy olyan keservesen sírsz? — kérdezte unokájától. Talán valami bajod van?!

A gyöngye kis leány elcsukló zokogása viharként csapott a Füzéri néni lelkére. Könnybe borúltak törtfényű szemei s egy kínos sóhaj nyomán nála is megeredt a könnyek zápora. Nagy, nagy fájdalom szakgatta meg keblüket, mit könnyeik keserősége még égetőbbé tett. A békesség hajléka egyszerűben siralomházzá lett, ahol egy önzetlen, tisztza szív várja az ítélet végrehajtását: elszakítását attól, akihez oly édes emlékek fűzik.

*

Úgy öt óra felé járhatott már az idő, amikor Székely Bandi megérkezett. A szokott kedvességgel köszönt.

— Tudja-e, Piroska, hogy ma nagy szerencse ért. Megnyertem az egyik nagy pályatétel díját. S ezt magának köszönhetem.

Piroska szomorúan nézett az ablak alatt suttogó nyárfára.

— Mindig újabb, meg újabb biztatást nyerek munkáim végzésére. Ha nem megy valami, csak magam elé idézem mosolygó arcát, szeliden ragyogó szemeit s mintha nem is az volnék, aki voltam, viszem tovább tovább a terhet. Maga mindig segítőtársam volt . . .

A kis szőke teremtés hallgatott.

— Mondja, Piroska, megsértettem talán beszédemmel? — folytatta tovább Béla —. Úgy kérem, nagyon kérem, bocsásson meg! ? Hiszen én magát mindig nagyon . . . nagyon szerettem.

A fájdalom ismét kifacsarta jószágos szemeiből a ragyogó könnycseppeket, mik gyöngyszemek módjára tündökölve gördültek alá piros orcáján. Béla úgy érezte, hogy ezek a cseppek, mint egy-egy darab átok lelkére hullanak rá. Szinte égette s mint egy retentő nagy fájdalom nyugtalanította, ösztökélte, űzte. Egy néhány pillanatraig gondolkozott. A kis szobában mély csend vette át az uralkodást. Hallotta nyugtalan szíve dobogását. Érezte s tudta, hogy itt nagy dolgok történtek, amiknek felidézésében ő teljesen ártatlan, de vele függ össze, mert nem szólnak, mert haragszanak azok, akik neki kedvesek voltak, akiket szeretett . . . szeretett . . . Szétnézett hát utoljára a béke hajlékában; elköszönt a jó lelkű Füzéri nénitől; megfürdette tekintetét a Piroska aranyló hajhullámaiban és távozott.

A Füzéri néni házatája ismét csendes lett. A béke galambja átvéve régi szerepét, ismét beköltözött oda, csakhogy fekete gyászruhában.

*

Hosszú szomorú esztendőök teltek el. Az örökkévalóságban pillanatok csak, de nagy-nagy határvonalak az emberi életben. A Füzéri néni házatáján gyakran megfordultak idegen arcú, komoly szándékú emberek. De Piroska fekete gyászruhájában csak várt, várt türelemmel, imádsággal.

Egy szép tavaszi napon csakugyan megérkezett, az, aki után várt, akít nem tudott elfelejteni, akít messzire űztek a szemében csillogó könnycseppek, de csak azért, hogy annál erősebb vággyal hozzák vissza hozzá. Valóban, Székely Bandi megérkezett választottjához, Füzéri Piroskához. S eljegyzésekor, míg kedvese hófehér kezére szerető lelke zálogát rácsókolta, tüzes szeméből egy ragyogó könnycsepp gördült alá. A lelkére hullott könnycseppek egyike volt az.

Feledj!

Az első rózsát, amit nékem adtál:
Dobdd el, taposs rá, mit ér az már néked?
Felejtsd májusunk boldog délutánját,
És engem, — aki annyit sirtam érted!

Felejtsd a dalt . . . az első szerenádot;
Ne legyek soha visszasírt halottad! . . .
Felejts el minden aranyszárnyú álmot,
. . . és irdd meg, hogy a rózsát már eldobtad!

Én emlékedet a szívembe vésem,
És nagy titokként örökre elzárom . . .
S míg ezt a verset búcsúkép megírom:
— Úgy megkönnyezlek régi ideálom!

iff. Radványi Sándor.

~~~~~

Szemelvények a magyar diák természetrajzából.

Fordította: *id. Székely Sándor.*

(Folytatás.)

Táplálkozás és éghajlat.

Mint a föld többi gyermekei, a diákok is Homeros fideje óta nem csökkenő sóvárgást éreznek az étel és ital után. Tudományosan még nem próbálták megfejteni, hogy honnan van az, miszerint a fiatalabb diákok inkább a szilárd anyagokat, az idősebb diákok ellenben inkább a cseppfolyós táplálékokat szeretik. Az azonban tény, hogy egy alig 96 cm. magas diák csodálatos könnyűséggel nyel le nyolc darab kenyeret, ha t. i. ezek szája ize szerint vannak megvajazva, valamint, hogy egy hetedik vagy nyolcadik osztályu tanuló a stoikusok fenséges nyugalmaival minden különös nehézség nélkül tud 3—4 liter kőbányai sört a gégején leereszteni. Persze, a nem költői háziasszony az előbbi művészt hőröcsögnek (*cricetus frumentarius*) s az utóbbit magyarán disznónak (*sus scrofa domestica*) nevezi. Egyébként ezek kivételek, amik meg vannak engedve, mondja az öreg Papinianus vagy egy másik kazuista.

Nagyjában a diákoknak kitűnő emésztési szervezetök van, ami lehetővé teszi nekik, hogy kemény és puha, sós és édes, cseppfolyó és száraz élelmicikket egymásután és összevevissza lecsúsztassanak rugékony garatjukon anélkül, hogy más kellemetlen érzésük támadna, mint az üres tál feletti sajnálkozás. Gyomorgörccs, lidércnyomás, szorulás, lép- és májnehézségek se a családokban, se a konviktusokban és kosztos helyeken, soha se fordultak elő.

Hogy a diákoknak kedvenc ételeik vannak, az magától értetődik. A fiatalabbak mindenféle gyümölcsnek szivökből örülnek s mint a természet romlatlan gyermekei, csak a felkinált mennyiséget tekintik. Az idősebb diákok ellenben megindító hajlandóságot mutatnak Gambinus komlókirály ajándéka iránt s ahhoz a kötelező virslikkel együtt vagy kemény, tápláló tojásokat, vagy falun készült, szerfelett hathatós sajtféléket is megesznek.

Az éppen most felsorolt ételek mindamellettt csak egyféle érlelmi cikket alkotnak, amely nemzedékről-nemzedékre magátólértetődőnek tekintetik. A diák azonban inyenc is s az ő kritikája a konyha műsora vagy sorrendje felett lesújtó. Gyűlöli a vízben dús burgonya naponkénti megjelenését, még ha a kosztadó asszony bámulatos változatosságban helyezi is azt a ház asztalára, valamint a savanyú káposzta és karórépa gyakori feltalalását az ahhoz kijáró pompás kolbász nélkül, vagy a gombócot füstölt sertéshús nélkül. Gyakran ad felháborodásának kifejezést, ha megmaradt húsból készült étel az ujdonság ürügye alatt kerül terítékre. Mint az agár, szimatol bizonyos kisegítő ételek összetétele után és ezeket „kigyóeleség“ becéző névvel illeti. Könyv nélkül tudja a naptárt és annak bizonyos napjain, amelyeket az állam és egyház vörös betűvel tisztel meg, gyomrát összes munkabíró beleivel üdvözli. Hiszen ilyen napokon még a legtakarékosabb kosztadó asszony is hófehér vászonnal teríti be az asztalt és arra párolgó tálakat rak. Ezek aztán azok a hekatombák, amelyekre nem ritkán engesztelő italáldozat következik. S mivelhogy ez ünnepnapok száma oly kevés, a diáknak soha se elég az étel (plenus venter), miért is a barátságos viszonyban levő családoknál vándorsáska étvágygal lép fel.

A vitéz hadfiaknál előfordúl, hogy azt, aki természetellenes nagy étvágytalansággal bír, az állam dupla porcióval tartja életben. E szép intézmény a diákoknál — sajnos! — nem létezik, mert különben mindegyik konviktus, mindegyik kosztadó hely anyagi tönk szélére jutna. Ezért az szerető anyai kéz nyújt pótlékot élelmiszerekkel, közönséges néven: elemőzsiával megrakott postai csomagok alakjában.

Igy nő fel a magyar diák, megadva a gyomornak, ami a gyomoré, ama sejtelem nélkül, hogy a bevégzett nyolc kövér esztendő után olyan idők jönnek, amelyekről így fog nyilatkozni: „Nem szeretem ezeket!“ A rózsa alatt tövises leskelődnek és a muzsafira az életben érzéketlen élelmicikkereskedők félelmetes számlái leselkednek.

Azért élvezzétek ifjúságotokat, amíg mécsetek ki nem alszik! Prosit!

Az éghajlatról tulajdonképpen nem sok mondani való kerül-közik. A diák a mérsékelt égöv előnyeit és kellemetlenségeit élvezi anélkül, hogy öreg aktamoly és számvevő gyanánt a légsúlymérő állását naponként kutatná. Minthogy gyöngye tengerinyúl csak kis számban akad köztük, a vész és viharedzett diák ujjong a bórá szimfóniájának és sörényét a szélvésszel fuvatja, míg a sápadt városi ember a természet ilyen szélvöltései előtt, kobakfedőjét aggodalmasan fejére húzva, a legközelebbi kapualjba menekül.

A diák általában egy második éghajlatot különböztet meg:

Az *egészségtelen klímát* (siroccus examinosus), amely a félévi vizsgálatok idején hirtelenséggel támad a tanteremben és tartós szellemi szárazságot idéz elő. Sokan, bár — úgy látszik — testileg egészségesek, a betegszobába menekülnek anélkül, hogy siker koszorúzná törekvésüket. Csak a rendes diák (formica libripërda) dacol a viharokkal s a kitarítás iránytűjével szerencsésen vitorlázik el a vizsgák Scyllája és Charibdise között. Viszont mások e célt a legszorgalmasabb „szajkózás“ dacára is csak nehezen érik el.

Egészséges éghajlatnak a diák mindenkor és minden időjárás mellett a sörcsarnok levegőjét véli, ahol az infuzoriumoknak és öblögetéseknek adják át magukat, közben a törzskorsót lángeszűen nagyítólivegnek használva. Sőt magántanulmány is szőnyegre kerül, amikor is a korcsmáros (caupo pompus) szabad előadást tart a clupea harengus hasznosságáról és szükségességéről, amely utóbbi (nem a korcsmáros!) a tudásvágy miatt ugyanazon este feldaraboltatik.

(Folyt. köv.)

~~~~~

Legáció.

A diákromantika, a pataki diákkronika ez örökké egyforma bőséggel buzgó forrásából ezúttal nem egy kis vidám diákkalandot, vagy apró, komikus legátustragédiát akarok meríteni. Egy nagyon prózai dolgot, egy lassan nővő iszapréteget e tiszta forrásban, csunya neve van, úgy hívják, hogy deficit. A múlt iskolai évben már voltak legátusok, akik az utazási kiadások miatt ráfizettek a legációikra.

Pataki diákok voltak nagyobbbrészt Önök is, nagytiszteletű uraim (elsősorban önökhöz szólunk) így épen úgy tudják, mint mi, hogy a legáció intézménye elsősorban a diákok anyagi segélyezésére jött szokásba. A tapasztalatok szerzése, világlátás, a falvak, gyülekezetek tanulmányozása, református népünk lelkével való megismerkedés az iskola és az egyházkerület községei, a kollégium pátrónusai és volt diákjai között levő összeköttetés fenntartása stb. csak hasznos velejároi lettek ennek.

Más oldalról, úgy gondolom, merhetem kockáztatni azt az állítást, hogy a pataki diákok soha nem lehetett nagy anyagiassággal, pénzsóvársággal vádolni, ideális, bohémságra nagy mértékben hajló lelkületével nem fért össze az ilyesmi.

Most mégis kérünk valamit. A legatumok rendezését valamely szilárd, — mondjuk buzaalap szerint.

Óhajunkat különben megelőzte azoknak a lelkészeknek a megértő jóindulata, kik már karácsonyra is buzaértékben (1—1 mm. ára esetleg rekvirálások) biztosították a legátusok járandóságát a lelkészkonferencia alkalmával e tárgyról folyó magánbeszélgetések alkalmával. Mi azt hisszük, minden presbitériumban keresztül tudna egy ilyen végzést vinni a lekipásztor, de eddig talán nem igen gondol-

tak arra, hogy égető szükség van a dolognak ilyenféle formában való megoldására.

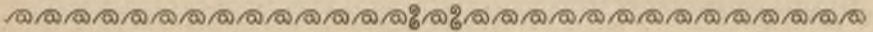
Mindnyájan tudjuk, hogy ennek általános megvalósulásával sem lennének a legátumok még megközelítőleg sem a békebeli egyenértékűek, de ezt nem is kívánja a diákság, csak a fenyegető deficiteket szeretné elkerülni.

Azt is tudjuk, falusi ember előtt mily rossz jelszová lett: buzában fizetni. Megint és megint buza...

Azonban itt a buza csak stabil értékmérőt jelent s nem azt, hogy a kérdést így megoldó nagytiszteletű urak faluiban karácsonykor az egyházfiak már a legátus úr háti,- vagy nem tudom milyen zsákjába literszámra gyűjtik házanként a búzát.

Sok dolgot lehetne még megbeszélés tárgyává tenni, rekvirálásról, legációt megszüntetők eljárásáról, beirásokról stb. Egyelőre ez a kérdés a legégetőbb és legsúlyosabb.

Senex.

Hirek.

Rovatvezető: *Tárczy Dániel.*

Halálos küzdelem a rohanó árral. Kézi József spataki lakos, Kézi György dombrádi ref. tanítónak, a mi kedves Gyuri bátyánknak édes öccse, f. hó 20-án délután lóval, szekérrel a Bodrogba ment vizet hozni, de oly szerencsétlenül hajtott a vízbe, hogy az ár magával sodorta s csakhamar maga alá temette szekérrel, lóval együltt. A lesújtott család mély gyászában mi is fájó szívvvel osztozunk.

Ertesítés. A pótérettségi vizsgálat december 10-én fog megtartatni. Az érdekelteknek ez uton is tudomására hozzuk.

Okt. 31. A reformáció emléknapját ebben az esztendőben is méltóképen ünnepelte meg főiskolánk tanári kara és ifjúsága. Reggel 8 órakor istenítisztelet volt a városi templomban, melyen Nagy Béla theol. tanár mondott szép ünnepi imádságot. Délután ünnepély volt az imateremben a következő műsorral: 1. Erős vá-

runk... Énekelte a közönség. 2. Ünnepi beszéd. Tartotta Bódy Dénes főgimn. tanár. 3. Szavalat. Fodor Géza IV. é. hh.-tól. 4. Ima. Előadta a főiskolai énekkar. 5. Szavalat. Báthory Lajos VIII. o. t.-tól. 6. Vegyeskar éneke. 7. Szavalat. Kocsis Sándor IV. é. hh.-tól. 8. Hymnus. Énekelte a közönség.

A ref. lelkeszek pataki konferenciájáról az ujságok elmondtak minden elmondhatót. Mi csak arról a nagy lelki haszonról emlékezünk meg, amit a konferencián jórészt itt maradt theol. ifjúság, mely különben a rendezés fáradságos munkájában is derekasan résztvett, a gyűlésen való részvétele által nyert. A magunk részéről nem állhatjuk meg, hogy — zárjelben — kifejezést ne adjunk egy szomorú jelenségnek: Volt pataki diákok, — sokan kezen, esetleg rossz viccek kíséretében utasították el a „Közlöny“-re való előfizetési felhívásunkat, pedig szemtanúi voltunk,

hogy bizonyos más irányban nem voltak épen nagyon takarékosak. Mi is ennyire meg fogunk-e valamikor változni?

Ugy hallottuk, hogy a theol. kar határozata értelmében a mi theol. akadémiánkra is iratkozhatnak be nőhallgatók. Legalább a VI-os sz. terem öreg padjain, melyekbe a nagy kalendárium minden lányneve be van vésvé, megjelennek majd a — fiúnevek is.

A Kórus nov. 1-én Marton János rektor-professzor meghívására a királyhegyi szüreten töltött egy kedves emlékü délutánt. Nap-szállta után körülállták a fiúk a venyige-máglyát és ősmagyaros tűzbenézéssel sok kesergő, sirva-vigadó nótát daloltak bele a feketé magyaráj éjszakába.

19-én este a *Dombrádi Vigadó* dobogóján álltak a kóristák sokszalagú zászlójuk alatt, amelyre itt is kerülközött egy, gyöngéd dombrádi lánykezektől himzett szalag. Lehet, hogy a dombrádiak nem csalódtak, ha a patakiaktól egy szép hangversenyt vártak. Csontos József igazgató lelkes prológja, Bathó János tanár-elnök mesteri karvezetése mellett ezt meg is kaphatták. De a Kórus csalódott. Nem, akkora szíveségre, ilyen hatványozott vendégszeretetre igazán nem számíthatott. A felvirágozott fogatok, melyek a cigándi állomáson, a leirhatatlan mennyiségű és minőségű ételek, melyek a fehérterítés asztalokon vártak ránk, házigazdák, háziasszonyok nyájas szava, dombrádi lányok rokonszenves mosolygása... a község szívében az óriási kálvinista dóm, melynek művészi orgonája egy hatalmas gyülekezet viharként zúgó énekét emeli még feljebb az áhi-

tat szárnyain: ezt mind jelenti a rendező tantestület meghívására ott járt patakiaknak Dombrád. Az ott történt kedves epizódokról, színes, hangulatos impressziókról egy külön „Közlönyt“ lehetne tele írni.

Az „Olvasó-Egylet“ színelőadása. A 24-iki színelőadásra lázasan készülnek úgy a szereplők, mint a rendezők, sőt amint halljuk, a varrónők nem győzik a sok új ruhát varrni. A jelekből látszik, hogy nem közönséges mulatság lesz, hanem minden eddigi mulatságot magasan felül fog szárnyalni.

Templom és harangavatás volt Visk mármarosai községben nov. 4-én, amelyen Méhész Gábor János huszti borbélysegéd a megszállott területen felállítandó lelkész- és tanítóképzőre 500 cseh K-t adományozott. Vajha közöttünk minél többen jelentkeznének a Méhész Gábor Jánosok!

Előfizetéseiket beküldték: Farkas Elek (Gönc), Kájel Mihály, ifj. Makkay András (Idrány), Nikházy Sárika (H.-szentandrás), Balsay Bertalan (O.-liszka), Szendrey László (T.-dorogma), Dr. Gesztelyi Nagy László (Kecskemét), Somogyi Bözsike (Dombrád), 10—10.000 K. Szabó János (Kocsord), Kiss Pál (Prügy), Juhász László (Putnok), Dr. Tamáska Lőrinc (Szikszó), Balázs Sándor (Parasznya), Hubay Mihály (Szilvásvárad) 6—6000 K-t, Ujzsászy László (Rákospalota), Keresztessy Sándor (Nyirkarász), Kovács László (T.-harkány), Tóth Kálmán (T.-karád), Szabó István (H.-szentandrás), Csaszlava Gusztáv (Bpest) 5—5000 K-t, Urbán József (N.-halász) 4000 K-t, Kocsis János, Szilvássy Jenő (H.-büd), Butykay

István (L.-bénye), Szabó Andor (T.-kenéz), Hörcsik Lajos (Vilmány), Kádár Sarolta (Vizsoly), Medgyasszay András (H.-szentandrás), Janka Péter (N.-Rozvágy), Kérészy István (T.-nána), Fekete István, Bezdek Matild, Szabó Irénke (Miskolc), Bartha Gyula (S.-kaza), Danyi József (E.-bénye), Tomory Pál (Paszab), Pataky Sándor (Kenézlő), Szilágyi Béla (Ócsény), Göde Lajos (Szekszárd), Okos Gyula (Ó-kécske), Barabás Samu (Kaba), Matusz János, Széchenyi-lányok, Schütze István (Putnok), Leel-Össy Árpád (Kis-

marja). Nagy Ferenc (Sárrétudvardi), Kájel Endre (B. endréd), Bakóczy Endre (H.-büszörmény), Sárközy Lajos (Korlát), Filep Ilonka (Györgytarló), Veres Imre, Sütő Kálmán (Megyaszó), Belencsák Béla (B.-bölcs), Takács Mihály (T.-valk), Dr. Panka Károly (B.-pest), Dobos Mariska (Villy), ifj. Radványi Sándor (Kótaj), Janka Károly (Cigánd), Vita Károly (Gibárt), Béres Antal (Berzék), „Kálvin János Kör“ (Bpest), Takács Béla (Ond), Korocz József (Bercel), Gacsályi Mór (Dombrád) 3—3000 koronát.

Folyt köv.

Egyleti élet.

A „Főiskolai Ifjúsági Egylet“ alakuló gyűlését f. hó 18-án tartotta. Tisztikara a következőképpen alakult meg: elnök; Szabó Zoltán h. szénior; alelnök: Nagy Sándor Béla IV. év. th.; jegyző: Fodor Géza IV. é. th.; pénztárnok: Kádár József IV. é. th. Bizottsági tagok: Molnár Gyula IV. é. th.; Várady József IV. é. th.; Makó Dezső III. é. th.; Ujszászi Kálmán III. é. th.; Nagy József II. é. th.; Oláh István II. é. th.; Béki Zoltán I. é. th.; Horkay László I. é. th.; Veres Aladár VIII. o. tanuló; Bartha László VIII. o. t.; Varga Imre VII. o. t.; Pető Imre VII. o. t.

Az „Akadémiai Olvasó Egylet“ f. hó 21-én tartotta alakuló közgyűlését nt. Harsányi István tanár-elnök ur elnökléte alatt. Ifjúsági elnök lett: Kádár József IV. é. th.; jegyző: Mikes Géza III. é. th.; ellenőr: Csáji Pál IV. é. th.; pénztárnok: Gaál László IV. é. th.; könyvtárnokát, még a múlt iskolai év végén megválasztotta

Makó Dezső III. é. th. személyében. A bizottság tagjai; IV. évről: Szilágyi Endre; III. évről: Bukó Lajos; II. évről: Benke Kálmán; I. évről: Horkay László.

Az „**Erdélyi Önképző-Kör**“ f. hó 9-én tartotta alakuló közgyűlését még a múlt iskolai év végén megválasztott ifjúsági elnök: Veress Aladár VIII. o. t. elnökléte alatt. Az alakuló gyűlés tanár-elnökül egyhangú lelkesedéssel erre az évre is Elekes Imre tanár urat választotta meg. A tisztikar a következőképpen alakult meg: titkár: Darányi Lajos VIII. o. t.; jegyző: Magyar Zoltán VII. o. t.; főkönyvtárnok: Mikola István VIII. o. t.; könyvtárnok: Petrik Andor VII. o. t.; pénztári ellenőr: Szuhay László VIII. o. t.; pénztárnok: Bathó Béla VII. o. t. A sakkbizottság tagjai: elnök: Takács János VIII. o. t.; tagok: Orbán Elek VIII. o. t.; Kovács József VII. o. t.; Hörcsik Béla VII. o. t.

A „Főgimnáziumi Torna Egylet“
tisztviselői: ifjusági elnök: Lőkös Géza VIII. o. t.; pénztárnok és jegyző: Soltész Pál VII. o. t.

A főiskolai „Gyorsíró-Kör“ szept. 28-án alakult meg Benkő Béla főgimn. tanár elnöklete alatt. Tisztviselők: Varga Imre VII. g. o. t. ifj. elnök, Kovács József VII. g. o. t. titkár, Bathó Béla VII. g. o. t. jegyző, Pethő Imre VII. g. o. t. pénztárnok, Cs. Szabó Béla VI. g. o. t. könyvtárnok. Az állandó bíráló bizottság tagjai: Bathó Béla, Kántor Géza és Nagy Barna. A tagok munkásságuknak már eddig is szép tanújelét adták. A tagok száma 30.

Az „I. Rákóczy György-Egylet“ szept. 28-án tartotta ala-

kuló közgyűlését Bódy Dénes tanár-elnök elnöklete alatt. Ifjusági elnök lett: Bartha László VIII. o. t.; titkár: Szilva László VIII. o. t.; jegyző: Kovács József VIII. o. t.; pénztárnok: Soltész Pál VII. o. t. A választmány tagjai: Szabó Gyula, Nagy Béla VIII. o., Bathó Béla, Szathmáry Dezső VII. o., Cs. Szabó Béla, Harsányi István VI. o., Horkay Barna és Harsányi László V. o. tanulók.

A „Főiskolai Zene-Egylet“ H. Bathó János ének- és zenetanár elnöklete alatt szept. 27-én alakult meg. Tisztikár: Szilva László VIII. o. t. ifjusági elnök, Csontos Ernő VIII. o. t. jegyző és kottatáros, Vadasfalvy Barna VIII. o. t. pénztárnok.

A felelős-szerkesztő üzenetei.

Sz. S. Amerika. Nagytiszteletű urunk, a természetrajz ime jön; élünk, de az amerikai nagynéni még nem fizetett elő.

H. M. Szilvásvárád. Lapzártakor kaptuk az 1 q rozssal súlyosított kedves levelét. Még foglalkozunk majd vele. Hölgyeknek kézcsók. 25-én ismét Putnokon leszünk.

P. H. Ö. Bpest. Lelkes leveled hirtelen jött. Hálás köszönet érte. Remélhetőleg a legközelebbi nem lesz hirtelen.

Sz. L. Dorogma. Eresszen meg még kigyelmed onnan Dorogmáról valami dörgedelmes dolgot. Ne csak „ma“, hanem holnap is.

„Kibőkülve“. Béküljön ki azzal a gondolattal, hogy név nélkül kéziratokat nem fogadunk el.

G. D. Sújhely. . . . „Ezek után Do ubrád
Áldásom adom rád.“
Gyönyörű, felséges! domb rád érette a temetőben.

Bözsikék, Jolánkák. Boldog névnapokat kíván a szerkesztőség.

Érdeklődő. Becsapták, 5-ik fakk nincs a kórusban.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Kádár József IV. é. hh.
